

מימון ובנקאות

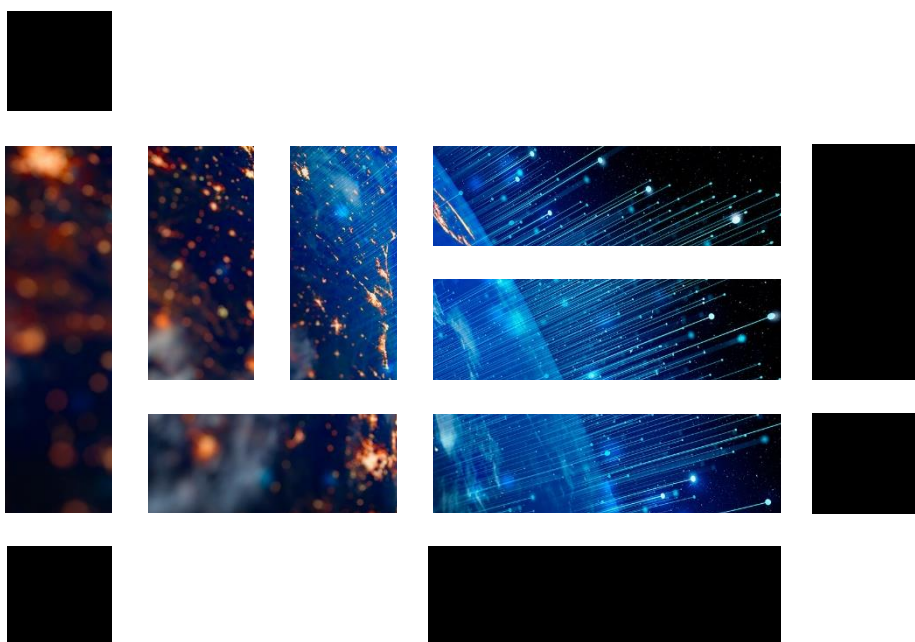
עדכוני חקיקה רגולציה ופסיקה

משרד גורניצקי | מאי 2022

חברות וחברים יקרים,

אנו שמחים להציג בפניכם את הניוזלטר המשפטי בתחום המימון והבנקאות עבור חודש **מאי 2022**. העדכון כולל סקירה תמציתית של החקיקה, הרגולציה והפסיקה המרכזיים לחודש זה בתחום המימון והבנקאות.

עו"ד אלי אליה, ראש תחום בנקאות ומימון
וצוות הניוזלטר המשפטי*

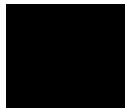
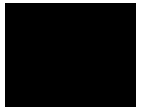
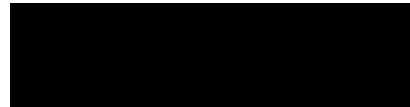
עדכוני חקיקה

1. פורסמו הצעת חוק פסיקת ריבית והצמדה (תיקון מס' 9), התשפ"ב - 2022 ו- הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 71) (ריבית ודמי פיגורים), התשפ"ב - 2022 (מיום 23.5.2022)

בהמשך לפרסום תזכיר חוק פסיקת ריבית והצמדה (תיקון מס' 9), התשפ"ב-2022, מיום 13.2.2022 (להרחבה ראו - עדכוני חקיקה, רגולציה ופסיקה | מימון ובנקאות | מרץ 2022), פורסמה הצעת החוק לקריאה ראשונה ברשות. בהצעת חוק זו, מוצעים תיקונים ליישום המלצות הוועדה הבין-משרדת לבחינת מנגנוני הריבית בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, שמונתה בשנת 2018 בידי שר האוצר ושרת המשפטים, והמלצותיה פורסמו באוקטובר 2021. השינוי המרכזי שמוצע על בסיס המלצות הוועדה, הוא הפרדת מנגנון הריבית מדמי הפיגורים ובהתאם לכך הסדרת כל אחד מהמנגנונים האמורים באופן שיגשים את תכליתו.

בהתבסס על השינויים המוצעים בהצעת חוק פסיקת ריבית והצמדה, מוצע בהצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 71) (ריבית ודמי פיגורים), התשפ"ב - 2022, לערוך תיקונים בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967. זאת, מכיוון שההפרדה בין הריבית לדמי הפיגורים מאפשרת לעשות שימוש יעיל יותר במנגנון דמי הפיגורים בהוצאה לפועל. **תוספת הפיגורים הנוספת לחוב היא כלי תמריצי שנועד להניע חייבים לשלם את חובותיהם. לפי המצב היום תוספת הפיגורים שלובה במנגנון הריבית, ואינה מותאמת דיה לתכלית שהיא נועדה להגשים.** ואולם לאחר הפרדתה מהריבית וכינונה כרכיב עצמאי של דמי פיגורים, ניתן לייעל את השימוש ברכיב זה בהוצאה לפועל.

בהתאם, מוצע לקבוע בחוק המוצע **שדמי הפיגורים לא יחולו לגבי חייבים המשלמים את חובם בתשלומים** וכן מוצע להרחיב את שיקול הדעת של רשמי ההוצאה לפועל להפחית את דמי הפיגורים לצורך קידום הגבייה בתיקים וסגירת חובות. נוסף על כל אלה, מוצעים תיקונים שונים בחוק ההוצאה לפועל שמטרתם ליישם את השינויים המוצעים בהצעת חוק פסיקת ריבית. כך למשל, כדי לפשט את הליך צירוף הריבית והוספת דמי הפיגורים בתיק, מוצע ליצור אחידות במועדים לצירוף הריבית ולהוספת דמי הפיגורים לכלל רכיבי החוב.

עדכוני רגולציה

1. עדכון לקוחות בנושא "הסנקציות נגד רוסיה ובלארוס בקשר עם המשבר באוקראינה - עמדת המפקח על הבנקים" (מיום 19.5.2022)

בחודשים האחרונים, מפרוץ המלחמה באוקראינה, הוטלו סנקציות משמעותיות על רוסיה ובלארוס על-ידי ארה"ב, האיחוד האירופי ושורה של מדינות נוספות בקשר עם הלחימה באוקראינה (להרחבה ראו עדכון לקוחות של משרד גורניצקי בנושא). בעקבות הטלת הסנקציות, הבנקים בישראל מטילים מגבלות מסוימות על פעילות של גורמים שמופיעים ברשימות סנקציות של מדינות זרות וארגונים בינ"ל.

בתוך כך, פרסם המפקח על הבנקים טיוטת מכתב לבנקים בדבר סיכונים הכרוכים בהתקשרות עם גורמים מוכרזים ברשימות סנקציות כאמור. עדכון הלקוחות המצורף, מאת השותף **אסף הראל** ועו"ד **רבקה גניס** ממשרדנו, סוקר בקצרה את האמור במכתבו של המפקח על הבנקים. בהתאם לאמור במכתב, על התאגידים הבנקאיים לקבוע מדיניות ונהלים בקשר עם ביצוע פעולות או התקשרויות עם גורמים מוכרזים ברשימת סנקציות, ובהתאם נקבע כי סירוב לבצע עסקה או התקשרות בשל יישום מדיניות כאמור, ייחשבו סירוב סביר למתן שירות לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981.

עדכוני פסיקה

מחוזי

1. **חדלת ת"א 51230-04-22 מפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ נ' הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי (בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, בפני כבוד השופט חגי ברנר, ניתן ביום 15.5.2022)**

השורה התחתונה:

- במצב בו נושה מבקש את מינויו של נאמן או כונס נכסים זמני הוא נדרש להוכיח את קיומה של עילת פירוק או כינוס וגם כי מאזן הנוחות עומד לטובתו, בכך שהנזק שייגרם לו במידה שלא יינתן סעד זמני, גבוה מהנזק שייגרם לצד שכנגד במידה שיינתן סעד כזה. בנוסף עליו להראות צורך מיידי במינוי שאינו סובל דיחוי, בין היתר, בשל חשש מהברחת נכסים, העדפות נושים או פחיתת שווי נכסים, כלומר חשש ממשי לשינוי לרעה במצב המבקש עד לדיון בסעד העיקרי. תכליתו העיקרית של מינוי כונס נכסים זמני במסגרת הליכי אכיפת שעבוד היא תפיסת הנכסים המשועבדים ושמירתם, להבדיל ממימושם.

הבקשה בקצרה:

- שתי בקשות של קבוצות מחזיקי אג"ח (מסדרה ב' וסדרה ח'; "המבקשים") שהנפיקה מפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ ("החברה"), בהן מבוקש להורות על מינוי כונסי נכסים זמניים על מניות מסוימות של בתי זיקוק לנפט בע"מ ("בז"ן"), אשר בבעלות החברה. המתנגדים לבקשה הם מחזיקי האג"ח מסדרות 1 ו-ג' וכן החברה עצמה. הממונה על הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי תומך בעמדת המבקשים.
- החברה הינה חברת אחזקות אשר הנכס היחיד שלה הוא מניותיה של בז"ן, בשיעור של 15.46% מהון המניות המונפק של בז"ן (נכון ליום ההחלטה, קרי: 30.4.2022, שווי האחזקות הינו 711 מיליון ש"ח). החברה מצויה במצב מובהק של חדלות פירעון שכן היקף חובותיה עומד על סך של כ- 1.65 מיליארד דולר (אל מול שווי נכסי הנמוך מכך בצורה משמעותית).

• בין החברה לבין החברה לישראל בע"מ ("החברה לישראל") קיים הסכם שליטה משנת 2009 המעגן את שליטתן המשותפת בבז"ן. מתוקף הסכם השליטה קיימת זכות סירוב ראשונה במצב של מכירת מניות בז"ן על ידי מי מהצדדים. ביום 18.4.2022 הודיעה החברה לישראל כי חתמה על הסכם עם קבוצת חג' ייזום נדל"ן בע"מ ("קבוצת חג'"), לפיו היא תמכור לקבוצת חג' מניות בז"ן שבשליטתה (מדובר במניות השליטה) וכי לחברה עומד פרק זמן של 45 יום להודיע האם היא מבקשת לממש את זכות הסירוב הראשונה.

• בהיותה של החברה חדלת פירעון, אין בכוחה לממש את זכות הסירוב הראשונה אלא באמצעות מימון חיצוני. מימוש זכות הסירוב הראשונה כאמור, נושא בחובו פוטנציאל לרווח כלכלי משמעותי לחברה ולמחזיקי האג"ח, לאור כך שהמניות הוצעו למכירה לקבוצת חג' בהפחתה של 40 אגורות ביחס לשווי השוק של כל מניה, ובסך הכל רווח אפשרי של 215 מיליון ש"ח. על רקע דברים אלו, פנו אל החברה מספר גורמים אשר הציעו לממן עבורה את מימוש זכות הסירוב, באופן שהחברה תרכוש את מניות בז"ן שבשליטת החברה לישראל, וברווח שיופק יתחלקו החברה והגורמים המממנים.

• **המתנגדים לבקשה טוענים** כי מינוי כונסי נכסים זמניים יכשיל את האפשרות של החברה לממש את זכות הסירוב הראשונה, זאת משום שהדבר עלול להרתיע את מי שאמור לממן את המהלך של מימוש זכות הסירוב, ובכך את האפשרות להפקת רווח כספי ניכר העשוי לשרת את חובם של מחזיקי כלל הסדרות. כמו כן, הם טוענים כי אין צורך במינוי כונסי נכסים בזמן שהמניות המשועבדות לטובת המבקשים מופקדות בחשבון נאמנות עבורם ולא ניתן לבצע בהם כל פעולה באופן חד צדדי.

• מנגד **המבקשים טוענים** שמתוקף היותם נושים מובטחים, זכותם הקניינית היא לפעול לאכיפת השעבודים לטובתם, ולא מוטלת עליהם כל חובה להביא בחשבון את רצונם או נזקייהם האפשריים של מחזיקי האג"ח האחרים.

• **ביהמ"ש החליט לדחות את בקשת המבקשים** וקבע, שהכלל הוא כי במצב בו נושה מבקש את מינויו של נאמן או כונס נכסים זמני הוא נדרש להוכיח את קיומה של עילת פירוק או כינוס וגם כי מאזן הנוחות עומד לטובתו, בכך שהנזק שייגרם לו במידה שלא יינתן הסעד הזמני, גבוה מהנזק שייגרם לצד שכנגד במידה שיינתן סעד כזה. בנוסף, עליו להראות צורך מיידי במינוי שאינו סובל דיחוי, בין היתר, בשל חשש מהברחת נכסים, העדפות נושים או פחיתת שווי נכסים, כלומר שישנו חשש ממשי לשינוי לרעה במצב המבקש עד לדיון בסעד העיקרי. **תכליתו העיקרית של מינוי כונס נכסים זמני במסגרת הליכי אכיפת שעבוד היא תפיסת הנכסים המשועבדים ושמירתם, להבדיל ממימושם.**

• ביהמ"ש ציין כי בהליך זה, היריבות היא אינה בין המבקשים לחברה, אלא בין המבקשים לבין הנושים המובטחים האחרים, והאינטרס של המבקשים למנות כבר כעת כונסי נכסים זמניים איננו האינטרס היחיד שביהמ"ש צריך לשקול בהחלטתו. **ביהמ"ש קיבל את עמדת המתנגדים לבקשה כי מינוי כונסי נכסים בזמן רגיש זה, עלול להרתיע את מי שאמור לממן את הליך מימוש זכות הסירוב הראשונה של החברה לרכישת מניות בז"ן,** אשר כאמור טומן בחובו פוטנציאל רווח משמעותי לחברה. בנוסף, משום שהמניות המשועבדות לטובת המבקשים ממילא מוחזקות על ידם בחשבונות נאמנות, נדמה כי אין במינוי כונסים נכסים זמניים תועלת מידית, וכי לא קיים חשש שמא תיעשנה עסקאות במניות מאחורי גבם של המבקשים.

• לפי ביהמ"ש, התעקשות המבקשים למינוי כונסי נכסים זמניים לאלתר, בהתחשב בנסיבות המקרה, **לא בהכרח עולה עם חובת בעל הדין לנהוג בתום לב.** הדברים אמורים במיוחד למחזיקי האג"ח מסדרה ח', שמצבם טוב ממצבם של מחזיקי האג"ח האחרים (היחס בין שווי המניות המשועבדות לטובתם לבין גובה החוב כלפיהם הוא הגבוה מבין הסדרות), וכן התמריץ שלהם לעודד השאת ערך לנושים נמוך ממילא.

- ביהמ"ש מצטט מההחלטה בע"א 1057/18 עו"ד אייל עברון נ' דוד עברי שם נאמר כי "אין חולק כי במישור העקרוני, נושה מובטח, כבעל זכות קניינית, חופשי לנהוג כפי שיבחר בבואו להיפרע מהנכס המשועבד. ... ובד בד, ככל זכות, גם זכות זו של הנושה המובטח אינה מוחלטת. מעמד של נושה מובטח אינו בבחינת "קארט בלאנש" לנהוג בשרירות, ועקרון תום הלב הכללי החולש על המשפט האזרחי, שריר וקיים גם לגבי פעולותיהם של נושים מובטחים." בהתאם לכך, אחד מן המישורים בהם נדרש הנושה המובטח להפעיל את זכותו בתום לב, הוא ביחסים שבינו לבין יתר הנושים.
- לאור כל האמור לעיל, החליט כאמור ביהמ"ש לדחות את הבקשה למינוי כונסי נכסים זמניים.

